

ikke meget. Udvalget tvivler ikke om, at den meget ærede Minister, som for Øvrigt ogsaa har givet Udvalget nogle Meedelelser herom, har hævdet, at forsaavidt Lærerne deltagte i nogen saadan Virksomhed, maa det være aldeles privat, ligesom den ærede Minister ogsaa har oplyst, at hverken Skolens Lokale eller Apparater benyttes, saa at det for saavidt ere fuldstændig private Skoler. Naar det imidlertid er en almindelig Regel, at Skolernes Lærere have saadanne Skoler samtidig med, at Staten betaler ikke ubetydelige Beløb til Lærerne osv., maatte et Spørgsmaal opstaa, om det ikke fra Statens Side vilde være heldigere at lønne disse Lærere anderledes og forlange flere Timer af dem, hvilke de vilde være i Stand til at undervise, og da spare Lærerne i alt Fald tildeels. — Under Nr. 132 i Betænkningen findes Vædringsforslaget under Nr. 54 forklaret. Det gaar ud paa nogle Forandringer ved Kathedralskolen i Nykjøbing, dels nødvendige Reparationer, dels for at faae et større Lokale til den fysiske Undervisning, hvor de fornødne Inventariegenstande og Apparater kunne være samlede, uden at man som nu behøver at flytte dem fra den ene til den anden Stue, efter-som Undervisningen gives i de forskellige Klasser. Netop dette sidste Hensyn har bevæget Udvalget efter indhentede Oplysninger til at tiltræde Forslaget. — Nr. 133 i Betænkningen skal jeg blot henvise til, og skal dernæst med et Par Ord omtale, hvad der er anført under Nr. 134. Man har faaet oplyst Forholdene ved Slagelse og Rolding Realskoler, og Udvalget er i den Henseende kommen til at stille nogle Opfordringer til Ministeren. For det Første, at den ærede Minister vil søge ved disse Skoler saavel som ved andre lignende Skoler at faae sat Skolepengene som Regel i passende Høide, det vil vistnok sige i en saadan Høide, at hvis alle Elever, der søgte en saadan Skole, vare i Stand til at give en saadan Betaling, vilde Skolen kunne bestaa ved sig selv. Det vil svare til, at den, der har Naad til at betale dette normale Skolepengebøh, ikke skal have nogen Vættelse, men at denne kun skal komme paa dem, som egentlig trænge til at lettes. Man ser ogsaa, at f. Ex. Privatskolen i Veile har betydelig høiere Skolepenge, nemlig op til 84 Rd. For det Andet, at dette Skolepengebøh blev væsentlig nedsat for de mindre Formuende og i betydeligere Antal eftergivet for Uformuende, idet det nemlig fremgaar af Indberetningen, at der er et forholdsvis meget lille Antal Fripladser i de af mig nævnte Realskoler, og det har utvivlsomt ikke været Bevillingsmyndighedens Niemed ved det betydelige Tilskud til disse Anstalter, at den rent Uformuende faagodtform skalde udelukkes. Endelig har man tilføjet endnu en Bemærkning, en Opfordring til Ministeren til om muligt at søge bevirket, at den øvrige Undervisning i disse Byer kunde hæves noget ud over, hvad der ellers kræves, som en

Slags Erstatning til den almindelige Borger i disse Byer, for hvad Staten for en væsentlig Del giver til den høiere Undervisning. Det turde saameget mere være begrundet, som jeg navnlig erindrer, at i en af de Love, hvori disse Skoler omtales, ere Beløbene skjærkede til en Udvidelse af Byens Undervisningsvæsen, og det har saaledes utvivlsomt været Tanken at øve en Indflydelse paa hele Ungdommens Undervisning i Byen efter et passende Forhold til Beløbenes Størrelse. Under Nr. 135 har Udvalgets Flertal begrundet et Vædringsforslag til Lovforslaget. Der forlanges her for første Gang et Beløb af 1,000 Rd. til en privat Realskole i Veile; men der tilføies: „under Forudsætning af, at Veile Amt og By bidrage en lignende Sum“. Det staaar nu i en vis Forbindelse med et Forslag, som vi vedtoges ifjor med Hensyn til Hjørring Skole, idet man har udtalt, at det egentlig var Noget, der var blevet Praxis i Rigsdagen, at man ved Tilskud til saadanne Skoler vilde forlange en saadan Dækning som Betingelse. Nu forekommer det imidlertid Udvalgets Flertal, at de to Tilfælde, her ere omtalte, det ifjor for Hjørring og det i Aar for Veile, ere ikke uvesentlig forskellige, thi Hjørring Skole er en Kommuneskole, som blev oprettet, fordi man med det Samme vilde forandre sit Undervisningsvæsen i Byen, men Skolen i Veile er en Privatskole, for hvilken en Mand staaar i Spidsen, der gjennem flere Aar har ført Skolen frem til at indtage en meget agtet Plads blandt vort Lands Realskoler. Det er ham, vi vilde unde baade Understøttelse og Anerkjendelse ved den Bevilling, vi lyde ham. Det er hans Virksomhed personlig, vi vilde støtte, i Tilbud til, at Skolen fremdeles vil bære god Frugt for Undervisningen i det Hele. Derfor man nu sagde: Ja, kan Du liste Byraadet og Amtsrådet med, saa skal Du faae Pengene, saa bragte vi os egentlig ind under de Stemninger og Betragtninger, som disse kommunale Raad maatte have vedkommende denne Sag og vedkommende deres Stilling dertil, og det forekommer Udvalget at ville være en underordnet Stilling for Rigsdagen, at vi skulle gjøre vor Godhed eller Velvillie, naar vi erkende, at den her er begrundet, afhængig af Andres Billie, som ligger aldeles udenfor os. Det kan være rent tilfældigt, om den Mand staaar sig saaledes med de nævnte Byraader og Amtsråder, at de ville gaa ind derpaa. Derimod er det vitterligt, at Skolen er i en glædelig Fremgang og i det Hele efter de foreliggende Oplysninger bestyres vel. Under disse Forhold have vi ikke troet at burde gjøre Bevillingen afhængig af denne Betingelse, idet vi for Øvrigt forventede, at baade Amt og By ville erkende, at de have en moralsk Forpligtelse til ogsaa at støtte en saadan Anstalt, som Staten er villig til at understøtte, og da navnlig ved at oprette et større Antal Fripladser for Ungdommen i Byen og Om-